

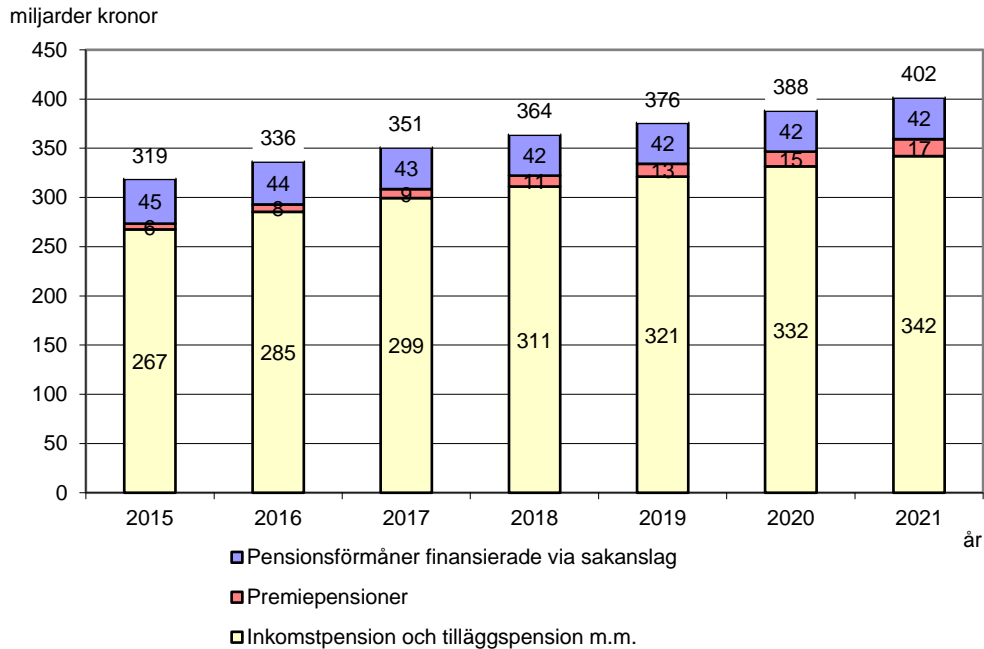
**Anslagsbelastning och prognos för anslag inom
Pensionsmyndighetens ansvarsområde
budgetåren 2017–2021**

Innehåll

Sammanfattning och inledning	3
Prognoser för inkomstindex och balanstal.....	8
Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom.....	
1:1 Garantipension till ålderspension	14
1:2 Efterlevandepensioner till vuxna	16
1:3 Bostadstillägg till pensionärer	18
1:4 Äldreförsörjningsstöd	20
2:1 Pensionsmyndigheten	23
Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn.....	
1:5 Barnpension och efterlevandestöd	29
1:7 Pensionsrätt för barnår.....	32
Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget.....	34
Bilaga 1	Sammanfattande tabell över anslagsuppföljningen
Bilaga 2	Utgifter inom Pensionsmyndighetens ansvarsområde
Bilaga 3	Månadsfördelade prognoser för 2017

Sammanfattning

Pensionsmyndigheten har i uppdrag att redovisa utgiftsprognoser för förmåner inom dess ansvarsområde. I diagrammet nedan redovisas utgiftsutvecklingen från 2015-2021.

De totala utgifterna förväntas öka under prognosperioden, från 319 miljarder kronor år 2015 till 402 miljarder kronor år 2021. Utgifterna ökar som en följd av fler ålderspensionärer och att pensionerna ökar nominellt. Antalet ålderspensionärer beräknas öka från 2,1 miljoner år 2015 till 2,3 miljoner år 2021.

Från de antaganden som gjorts avseende balansindex beräknas följande förändringar för inkomstpensionerna (och tilläggspensionerna efter 65 år):

Förändring av inkomstpensioner, procent

	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Februari-prognos	+4,2	+2,8	+2,3	+1,4	+1,4	+1,4
Maj-prognos	+4,2	+2,8	+1,9	+1,6	+1,4	+1,4

Inkomstpensionen prognostiseras att öka nominellt för varje år under prognosperioden. Inkomstindex beräknas dock bli lägre för åren 2018 – 2021 jämfört med prognosen i februari. Genomsnittsinkomsten beräknas ha ökat något mindre jämfört med vad som antogs i föregående prognos. Uppräkningarna av inkomstindex beräknas bli lägre 2018 men i gengäld något högre 2019 jämfört med föregående prognos. Balanseringen stängs av 2018. Då används inkomstindex istället för balansindex vid indexering av inkomstpensionerna.

Prisbasbeloppet, som bland annat påverkar garantipensionen, ökade med 1,1 procent år 2017 och beräknas öka med 1,3 procent 2018. För åren därefter beräknas ökningen bli större.

Antalet ålderspensionärer ökar under prognosperioden vilket har en höjande effekt på antalet som får bostadstillägg eller garantipension. Indexeringen av pensionen kan vissa år medföra att antalet med bostadstillägg eller garantipension ökar eller minskar något. Antalet med garantipension beräknas under prognosperioden minska svagt, dock inte de sista åren, medan antalet bostadstillägg beräknas öka svagt.

2017-05-03

De viktigaste förändringarna jämfört med föregående anslagsuppföljning

För *Äldreförsörjningsstöd* har utgiftsprognosen höjts marginellt. Emellertid innebär denna höjning att anslagsbeloppet för 2017 inte kommer att räcka. Enligt beräkningen behövs det således ett tilläggsanslag för 2017. Se även bilaga 1. Vi beräknar att tilläggsanslaget behöver bli 52 miljoner kronor. Pensionsmyndigheten återkommer med en formell hemställan om tilläggsanslag.

För anslaget *Barnpensioner och efterlevandestöd* har utgiftsprognosen sänkts, framför allt för 2017 och 2018. Det antas nu att färre ärenden för efterlevandestöd kommer att avgöras dessa år jämfört med vad som antogs i föregående prognos. Det är det främsta skälet till att utgiftsprognosen har sänkts.

Utgiftsprognosen för *Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget* har sänkts något. Prognosen har sänkts för antalet och medelbeloppet för dem med tidigt uttag av ålderspension.

Prognosändringarna för övriga anslag kan betraktas som relativt små bortsett från de förändringar som orsakas av ändrade prognoser för inkomstindex och prisbasbeloppet.

Administrationskostnader

Prognosen för de administrationskostnader som belastar anslaget 2017 är oförändrad jämfört med den prognos som lämnades i budgetunderlaget i februari. I denna prognos redovisas administrationskostnaderna med utgångspunkt i nuvarande verksamhet, det vill säga exklusive de extra medel för åren 2018 och framåt som vi hemställt om i budgetunderlaget.

2021 beräknas de totala administrationskostnaderna till 1 495 miljoner kronor med prisuppräknning inkluderad, vilket även detta är i linje med tidigare prognoser.

I 2017-års priser beräknas administrationskostnaderna, såväl anslags- som totalnivån, ligga i princip fast över tiden, och rymmas inom ramen för totalt aviserad medelstilldelning för perioden, samtliga finansieringskällor inräknade.

Efter vår hemställan i budgetunderlaget beslutade regeringen den 6 april om en höjd anslagskredit för Pensionsmyndigheten under 2017, från 3 till 6 procent. Aktuell prognos avseende 2017 rymms nu inom ramen för tillgängliga anslagsmedel, den nya krediten inkluderad.

Då prognosen för behovet av anslagsmedel fortsätter att överstiga den aviserade tilldelningen av förvaltningsanslag även kommande år, riskerar dock anslagskrediten redan 2018 att överskridas, även vid en bibehållen kreditnivå på 6 procent, om inte ytterligare medel tillförs eller anslagsfinansierad verksamhet nedprioriteras.

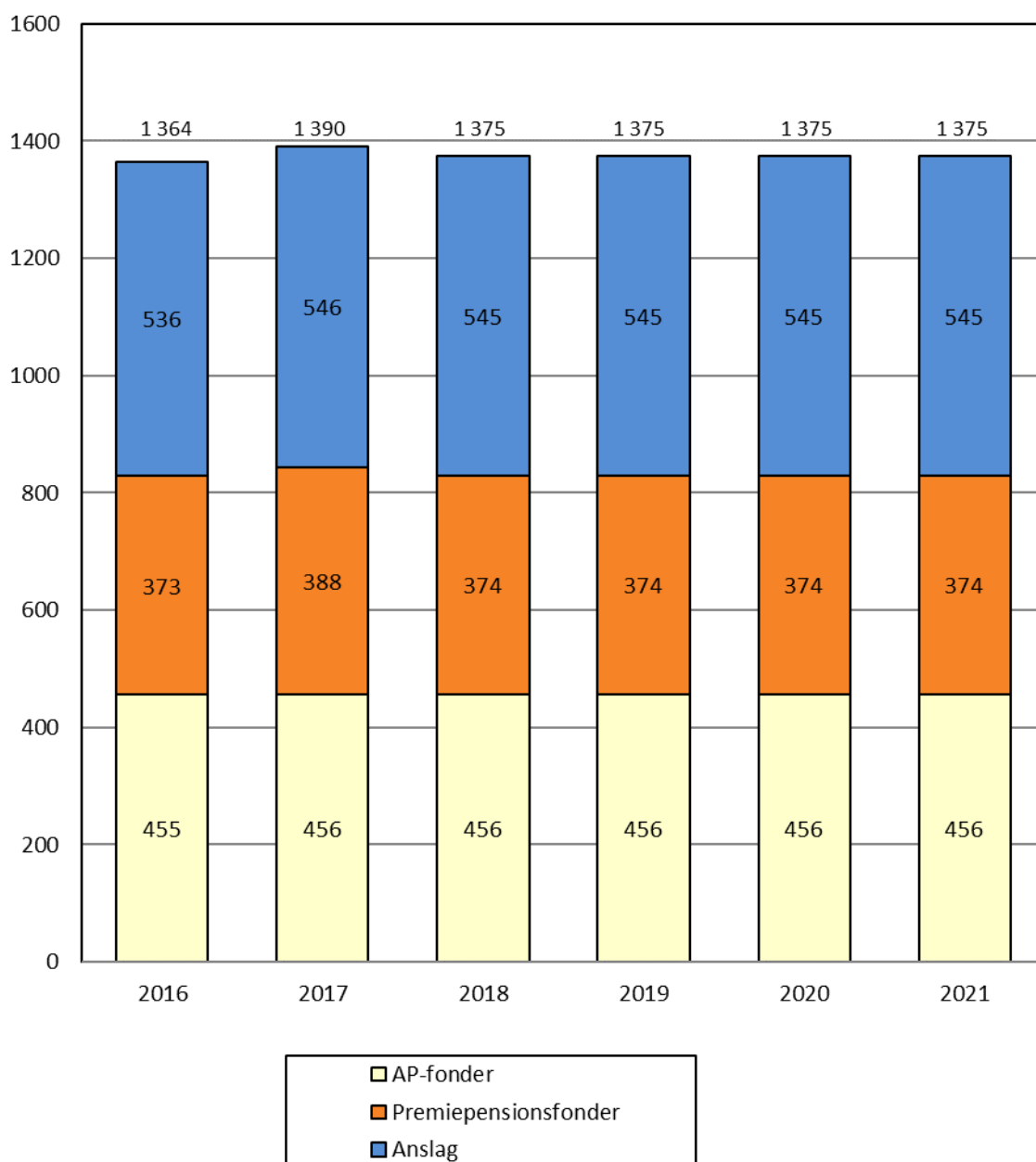
Den anslagstilldelning som aviserades i budgetpropositionen hösten 2016, BP17, var för år 2018 540 miljoner kronor i löpande priser. En bibehållen anslagskredit på 6 procent till detta skulle ge tillgängliga medel på 572 miljoner kronor 2018. Vår prognos på 554 miljoner kronor för 2018, tillsammans med ett prognostiserat kreditutnyttjande om 25 miljoner kronor vid utgången av 2017, medför ett beräknat anslagsbehov uppgående till 579 miljoner, det vill säga 7 miljoner kronor mer än tillgängliga medel 2018.

I budgetunderlaget lyfte vi fram några områden där vi ser att vår nuvarande verksamhet och vårt uppdrag förändras och därför behöver tillföras mer medel. I ett särskilt avsnitt i denna prognos redogör vi för hur äskandena i budgetunderlaget

påverkar vår prognos från 2018 och framåt. Hur detta i sin tur påverkar avgiftsuttagen ur AP-fonderna och premiepensionssystemet återkommer vi till i vår framställan under maj.

Diagrammet som följer visar administrationskostnaderna i fasta priser åren 2016-2021, exklusive de äskanden vi lämnat i budgetunderlaget.

Miljoner kronor

Inledning

Enligt regleringsbrevet för budgetåret 2017 ska Pensionsmyndigheten redovisa utgiftsprognoser för 2017 – 2021. Utgiftsprognoserna ska redovisas i Hermes. Prognoserna ska lämnas i löpande priser. Prognoserna ska kommenteras både i förhållande till föregående prognostillfälle och i förhållande till statens budget. De antaganden som ligger till grund för prognoserna ska redovisas.

Denna rapport är svar på regeringsuppdraget och redovisas genom inrapportering i Hermes.

Uppdrag

Enligt regleringsbrevet för budgetåret 2017 ska följande redovisas:

- belastning på samtliga anslag och anslagsposter redovisat totalt samt fördelat per månad
- prognoser för 2017 för samtliga anslag och anslagsposter samt för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget, redovisat totalt samt fördelat per månad
- beräkningar av samtliga anslagsnivåer och anslagsposter samt utgifter för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget för 2017 – 2021
- prognoser för balanstalet för 2018 – 2021
- prognoser för inkomstindex för 2018 – 2021
- förklaring till och analys av utfall i samband med förändringar i prognoser,
- beskrivningar av eventuella förändringar av prognosmodeller,
- prognosen för ackumulerad skuld till Riksgäldskontoret avseende räntekontokredit enligt 7 kap 4 § budgetlagen (2011:203) och hur skulden belastar anslag, respektive AP-fonderna och premiepensionssystemet samt
- användningen av den särskilda krediten enligt 7 kap 6 § budgetlagen (2011:203).

Den 3 maj ska dessutom redovisas:

- genomsnittsålder för uttag av pension
- genomsnittlig inträdes- och utträdesålder på arbetsmarknaden samt genomsnittligt antal år i arbete med pensionsrätt
- uppgifter om typfallsmått i enlighet med tidigare redovisning

I denna rapport redovisas prognoser för åren 2017 – 2021 för anslag inom Pensionsmyndighetens ansvarsområde inom utgiftsområdena 11 och 12 samt för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget. I respektive avsnitt redovisas även en jämförelse med närmast föregående prognos.

En sammanfattande tabell för 2017 för anslagsuppföljningen inkluderande jämförelse med statens budget redovisas i bilaga 1. Utvecklingen av antal förmånstagare och av olika medelbelopp m.m. redovisas i bilaga 2. Månadsfördelade prognoser för 2017 redovisas i bilaga 3.

Prognoserna för inkomstindex och balanstal redovisas i ett eget avsnitt.

2017-05-03

Redovisningen av ackumulerad skuld till Riksgäldskontoret avseende räntekontokredit samt användningen av den särskilda krediten redovisas i avsnitt 11.2:1 Pensionsmyndigheten.

I en separat PM redovisas genomsnittsålder för uttag av pension (kallad medelpensioneringsålder) samt inträdes- och utträdesålder och genomsnittligt antal år i arbete med pensionsrätt.

Uppgifter om typfallsmått redovisas också i en egen PM.

Prognosunderlag

Vi använder det mest aktuella dataunderlag som finns tillgängligt. Det innebär att statistik för april men det ekonomiska månadsutfallet till och med mars 2017 har kunnat användas som underlag i prognosen.

Vid prognoserna tas hänsyn till föreslagna regeländringar i lagda propositioner med lagförslag. Däremot tas oftast inte hänsyn till av regeringen aviserade regeländringar för vilka lagförslag saknas eftersom detaljerat underlag för beräkningar inte finns.

Till beräkningarna har vi använt den befolkningsprognos från SCB som kom i april 2017. Vid prognosen av efterlevandestödet har Migrationsverkets prognos från april 2017 använts.

Från Konjunkturinstitutet har hämtats in uppgifter med prognoser för löneutveckling och prisbasbelopp med mera. Dessa antaganden har legat till grund för eller fungerat som antaganden vid prognosberäkningarna. Den antagandebild som använts redovisas i bilaga 2.

Kontaktpersoner

Anslag	Kontaktperson
Prognoser för inkomstindex och balanstal	Stefan Granbom, Hans Karlsson
11.1:1 Garantipension till ålderspension	Stefan Granbom
11.1:2 Efterlevandepensioner till vuxna	Hans Karlsson
11.1:3 Bostadstillägg till pensionärer	Stefan Granbom
11.1:4 Äldreförsörjningsstöd	Stefan Granbom
11.2:1 Pensionsmyndigheten	Johan Söderberg
12.1:5 Barnpensioner och efterlevandestöd	Hans Karlsson
12.1:7 Pensionsrätt för barnår	Stefan Granbom
Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget	Hans Karlsson

Samtliga kan nås på telefon 0771-771 771

Prognoser för inkomstindex och balanstal

Enligt regleringsbrevet för Pensionsmyndigheten ska prognoser lämnas för balanstalet och inkomstindex för 2018 – 2021.

Inkomstindex för ett år baserades fram till år 2016 på de senaste tre årens genomsnittliga realinkomstutveckling samt förändringen av konsumentprisindex mellan juni året innan och juni två år innan. Från år 2017 baseras inkomstindex på förändringen av genomsnittlig pensionsgrundande inkomst mellan två år. Pensionsgrundande inkomster (PGI) som överstiger 0,423 prisbasbelopp ingår för individer som är mellan 16-64 års ålder. Både inkomster över och under det så kallade avgiftstaket på 8,07 inkomstbasbelopp ingår i inkomstmättet.

Inkomstindex för åren 2018-2021 är beräknat utifrån Konjunkturinstitutets prognos för summa PGI. Pensionsmyndigheten har för dessa år gjort en prognos för antal med PGI som baseras på Konjunkturinstitutets prognos för sysselsättning samt SCB:s befolkningsprognos. Pensionsmyndigheten har därefter färdigställt prognosen för inkomstindex för åren 2018-2021. Den antagandebild som använts till prognoserna finns i bilaga 2.

Inkomstindex för 2017 är fastställt till 168,16, vilket är en ökning med 3,7 procent jämfört med 2016. Pensionsmyndighetens prognos för inkomstindex redovisas nedan.

Prognos PGI

	Utfall					Prognos				
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Summa PGI (miljarder kronor)	1398	1444	1481	1531	1594	1664	1733	1803	1872	1939
Procentuell utveckling	3,9	3,3	2,6	3,4	4,2	4,4	4,1	4,0	3,8	3,6
Antal med PGI (tusental)	5068	5091	5112	5149	5214	5276	5337	5379	5419	5450
Förändring (tusental)	+44	+24	+21	+37	+66	+62	+61	+42	+40	+31
Snittinkomst (tusental kronor)	276	284	290	297	306	315	325	335	345	356
Procentuell utveckling	3,0	2,8	2,1	2,6	2,8	3,2	3,0	3,2	3,1	3,0

Utvecklingen av antalet personer i åldern 16-24 som arbetar och som når över inkomsten på 0,423 prisbasbelopp per år har relativt stor betydelse för antalet med pensionsgrundande inkomst eftersom antalet med pensionsgrundande inkomst för dem som är äldre inte förändras så mycket år från år. De yngre har i regel låga inkomster.

Antalet med PGI beräknas öka under prognosperioden. Konjunkturinstitutet prognostiserar att sysselsättningen ökar och SCB prognostiserar att befolkningen ökar relativt kraftigt. Antalet med PGI är dock relativt svårt att prognostisera eftersom det är många personer som har inkomster omkring tröskeln på 0,423 prisbasbelopp.

Summa PGI styrs främst av lönesummeutvecklingen men till viss del även av prisbasbeloppets utveckling eftersom prisbasbeloppet påverkar många socialförsäkringar m.m.

Jämfört med prognosen i budgetunderlaget är prognosen sänkt. Prognosen för summa pensionsgrundande inkomster har sänkts. Inkomsterna för år 2016 beräknas ha blivit lägre jämfört med tidigare prognos.

Från och med år 2017 är inkomstindex beräknat enligt nya regler (SFS 2015:676).

Prognos inkomstindex och dess delar

	Fastställda inkomstindex						Prognos			
	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Real inkomst- utveckling, tre års snitt	1,5	1,9	1,7	2,3	2,7					
Prisförändring, juni t-1 – juni t-2	2,7	1,0	-0,1	0,2	-0,4					
Korrigerig av tidigare prognoser	0,5	0,7	-1,1	-0,4	-0,2					
Förändring av inkomstindex	4,9	3,7	0,5	2,1	2,0	3,7	2,4	3,2	3,1	3,0
Inkomstindex, ny prognos	149,32	154,84	155,61	158,91	162,14	168,16	172,22	177,71	183,17	188,62
Inkomstindex, föregående prognos							172,98	178,16	183,50	189,06

Beräkningen av *balanstalet* baseras på samma antaganden som utgiftsprognoserna. Balanstalet består av tre komponenter, avgiftstillgång, AP-fondernas fondkapital samt pensionsskuld.

Ett antagande har gjorts för utvecklingen av aktiekurserna i Sverige och övriga länder som AP-fonden har medel placerade i, främst USA och EU-länder. Det är nödvändigt att göra ett sådant antagande för att kunna beräkna AP-fondens ställning och därmed balanstalet. Vid beräkningen antas att aktier ger en överavkastning i förhållande till korta räntor på 3,5 procent, inklusive utdelningar. Efter avdrag för utdelningar innebär det att aktiekurserna under ett år beräknas att stiga med cirka en procent mer än vad som motsvarar korta räntor. Under ett innevarande år beaktas kursutvecklingen hittills under året medan den beskrivna schablonmetoden tillämpas för resten av året, med hänsyn till antalet månader som återstår av året. Avkastningsantagandet är behäftat med mycket stor osäkerhet och bör inte betraktas som en ”prognos”. Även två

2017-05-03

alternativa antaganden har gjorts för kursutvecklingen för att illustrera hur detta antagande påverkar balansstalsprognosen.

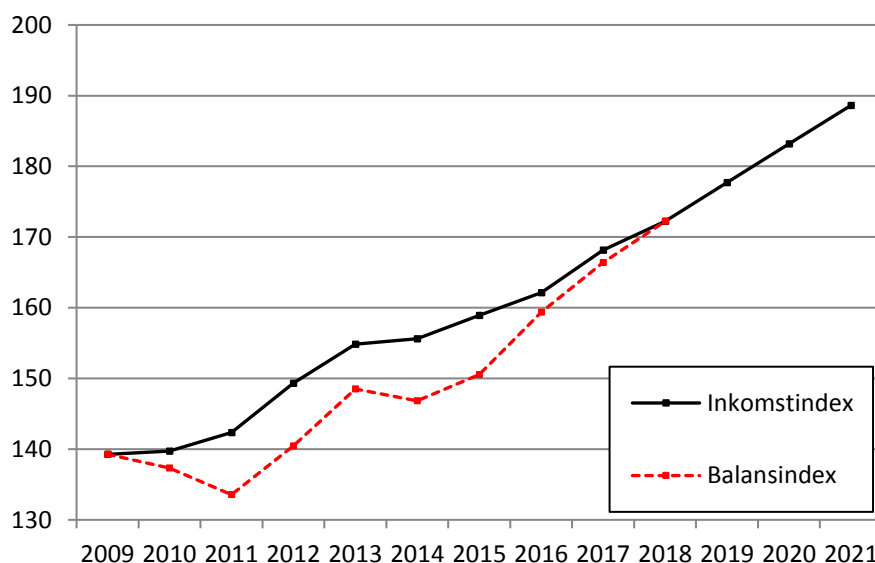
År 2016 steg aktiekurserna (exklusive valutakursvinster och utdelningar) med ungefär åtta procent. Detta är ett genomsnitt för Sverige, USA och andra länder som AP-fonderna har medel placerade i. I huvudalternativet antas att aktiekurserna stiger med fem procent år 2017, att de är oförändrade 2018 och att de stiger med en procent 2019. Detta alternativ har legat till grund för beräkningen av eventuellt balansindex och därmed också utgiftsprognoserna för inkomstgrundad ålderspension, garantipension, änkepension och bostadstillägg till pensionärer (BTP). De övriga två alternativen ska ses som en känslighetsanalys om hur balansstalet påverkas av antagandet om aktiekursernas utveckling. I det optimistiska alternativet har antagandet höjts med tio procentenheter för varje år jämfört med huvudalternativet och i det pessimistiska alternativet har det sänkts lika mycket.

Den tabell som följer redovisar bland annat de antaganden som gjorts för kursutvecklingen 2017 – 2019. Något antagande om kursutvecklingen 2020 och 2021 behöver inte göras eftersom balansstalet för 2021 baseras på utfallet 2019. I tabellen visas också balansstalet för 2017, preliminärt balansstal för 2018 samt en prognos för balansstalen för 2019 – 2021. Från och med 2017 har det införts dämpade balansstal som i stället för balansstalen används vid beräkning av balansindex. Detta innebär att bara en tredjedel av balansstalets avvikelse från 1,0 påverkar balansindex. Det dämpade balansstalet redovisas endast i huvudalternativet.

Balanseringen stängs av 2018. Enligt beräkningen kommer det i huvudalternativet inte att bli någon balansering under åren 2018 – 2021. I det pessimistiska alternativet beräknas däremot balansstalet bli lägre än 1,0 år 2021 vilket skulle innebära att en ny balanseringsperiod inleds.

	2017	2018	2019	2020	2021
Aktiekursernas utveckling, %					
Huvudalternativ	+5,0	0,0	+1,0		
Optimistiskt alternativ	+15,0	+10,0	+11,0		
Pessimistiskt alternativ	-5,0	-10,0	-9,0		
Balanstal, utfall och prognos					
Huvudalternativ	1,0201	1,0395	1,0278	1,0275	1,0224
Optimistiskt alternativ	1,0201	1,0395	1,0366	1,0457	1,0500
Pessimistiskt alternativ	1,0201	1,0395	1,0187	1,0098	0,9970
Dämpat balansstal, prognos					
Huvudalternativ	1,0067	1,0132	1,0093	1,0092	1,0075

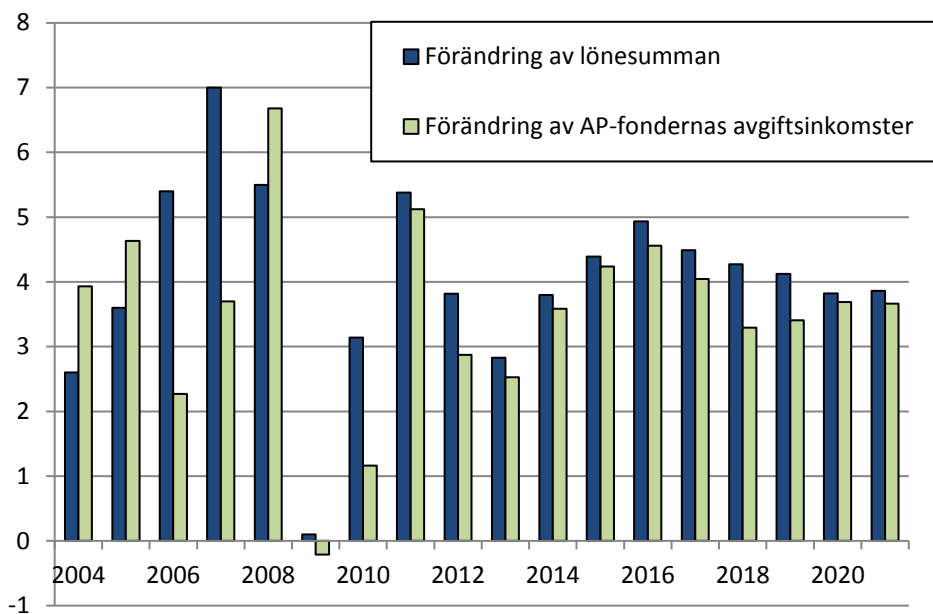
Diagrammet som följer visar utvecklingen och prognoser för inkomstindex och balansindex i huvudalternativet. Från och med 2018 kommer det endast att finnas inkomstindex och inte något balansindex enligt beräkningen.

Inkomstindex och balansindex 2009 – 2021

Prognosen för balanstalet har höjts något för åren 2019 – 2021 jämfört med föregående prognos. Det främsta skälet är att prognosen för AP-fondernas fondkapital har höjts beroende på aktiekursernas utveckling under det första kvartalet 2017. För de flesta prognosåren har prognosen för avgiftstillgången höjts något medan prognosen för pensionsskulden har sänkts något. Detta har också bidragit till den höjda prognosen för balanstalet.

Tillgångarna består till största delen av avgiftstillgången. Avgiftstillgångens utveckling styrs av AP-fondernas avgiftsinkomster och omsättningstiden. AP-fondernas avgiftsinkomster består av en arbetsgivaravgift och egenavgift samt en allmän pensionsavgift och en statlig ålderspensionsavgift. Arbetsgivaravgiften och den allmänna pensionsavgiften påverkas av lönesummans utveckling. Egenavgiften kan ha en annan utvecklingstakt men den avgiften utgör bara några procent av AP-fondernas avgiftsinkomster. Den statliga ålderspensionsavgiften utgör för närvarande knappt tio procent av AP-fondernas avgiftsinkomster. Den påverkas till exempel av utvecklingen inom sjuk- och arbetslöshetsförsäkringarna. Den statliga ålderspensionsavgiften har ofta haft en låg men ojämn utvecklingstakt. AP-fondernas avgiftsinkomster påverkas också av hur avgifterna fördelas mellan AP-fonderna, premiepensionssystemet och statsbudgeten. AP-fondernas avgiftsinkomster har ökat i långsammare takt än lönesumman för de flesta åren. Det beräknas också gälla för prognosåren. En jämförelse mellan lönesummans utveckling och AP-fondernas avgiftsinkomster redovisas i diagrammet som följer.

Förändring av lönesumman respektive AP-fondernas avgiftsinkomster jämfört med året innan, procent

Tabellen som följer visar de komponenter som ingår i balanstalet och en jämförelse med föregående prognos. Beloppen anges i miljoner kronor

		Avgifts- tillgång	AP- fonderna	Summa tillgångar	Pensions- skuld	Balanstal
2018	<i>Prel. utfall</i>	7 736 553	1 321 490	9 058 043	8 713 972	1,0395
2019	<i>Ny prognos</i>	7 989 992	1 355 726	9 345 718	9 092 803	1,0278
	<i>Föregående prognos</i>	7 991 427	1 316 588	9 308 015	9 086 638	1,0244
2020	<i>Ny prognos</i>	8 191 450	1 342 247	9 533 697	9 278 127	1,0275
	<i>Föregående prognos</i>	8 172 216	1 292 900	9 465 116	9 304 490	1,0173
2021	<i>Ny prognos</i>	8 429 478	1 336 070	9 765 548	9 551 633	1,0224
	<i>Föregående prognos</i>	8 415 503	1 278 047	9 693 550	9 555 800	1,0144

Följsamhetsindexering m.m.

Alla inkomstpensioner samt tilläggspensioner efter 65 års ålder är följsamhetsindexerade. Detta innebär att pensionerna räknas om vid varje årsskifte med förändringen av inkomstindex efter ett avdrag på 1,6 procentenheter. Om balanseringen är aktiverad används ett så kallat balansindex i stället för inkomstindex.

År 2016 räknades tilläggspensioner över 65 år samt inkomstpensioner upp med 4,2 procent och i år har de blivit uppräknade med 2,8 procent. Även för åren 2018 – 2021 beräknas de bli uppräknade nominellt. Genom att räkna bort effekten av förändringen av prisbasbeloppet kan ”real” förändring av inkomstpensionerna beräknas. Inkomstpensionerna beräknas öka reallt till och med 2019 men minska 2020 – 2021.

2017-05-03

Tabellen nedan visar effekten av följsamhetsindexeringen enligt huvudalternativet ovan. Förändringen för inkomstpension gäller också tilläggspension över 65 år.

	2017	2018	2019	2020	2021
Förändring av inkomstindex, %	+3,7	+2,4	+3,2	+3,1	+3,0
Balanseringseffekt	+0,7	+1,1	0,0	0,0	0,0
Förändring av balansindex, %	+4,4	+3,5	+3,2	+3,1	+3,0
Nominell förändring av inkomstpensionerna, %	+2,8	+1,9	+1,6	+1,4	+1,4
”Real” förändring av inkomstpensionerna, %	+1,6	+0,5	+0,0	-1,1	-1,6

Balansindex är lägre än inkomstindex på grund av de negativa balanseringarna 2010, 2011 och 2014. Balanseringseffekten blev positiv åren 2012, 2013, 2015, 2016 och 2017. Den blir också positiv 2018. Indexeringen kommer att återställas 2018. Det kommer inte att finnas något balansindex detta år. Även 2019 – 2021 beräknas balanstalet och därmed också det dämpade balanstalet bli större än 1,0 vilket innebär att det inte blir någon balansering dessa år enligt beräkningen.

Sänkningen av den inkomstgrundade pensionen 2010 – 2011 och 2014 höjde garantipensionen för dem som hade både inkomstgrundad pension och garantipension. När inkomstpensionen sänks tillkommer det även en del nya ”garantipensionärer” som hamnar under brytpunkten för garantipension. De får dock låga belopp i garantipension. Balanseringen har därför en höjande effekt på utgifterna för garantipension och även BTP. Vissa änkepensioner påverkas också av balanseringen.

Prisbasbeloppet beräknas öka under perioden 2018 – 2021. Höjda prisbasbelopp har en höjande effekt på utgiftsnivån för garantipension till ålderspension, garantipensioner till efterlevandepension, äldreförsörjningsstöd, efterlevandestöd samt tilläggspension före 65 års ålder. Inkomstindex beräknas också öka. Det påverkar inkomstgrundade efterlevandepensioner inklusive barnpensioner. Höjningen av inkomstindex höjer också pensionsrätten för barnår.

Tabellen nedan visar de fyra viktigaste indexen inom pensionssystemet för åren 2015 – 2021. De tre förstnämnda är prognostiserade av Pensionsmyndigheten medan prisbasbeloppet är prognostiserat av Konjunkturinstitutet. Indexen redovisas också i bilaga 2. Åren 2018 – 2021 kommer det inte att finnas något balansindex enligt beräkningen.

	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
Inkomstindex	158,91	162,14	168,16	172,22	177,71	183,17	188,62
Balansindex	150,55	159,37	166,39				
Inkomstbasbeloppet	58 100	59 300	61 500	63 000	65 000	67 000	69 000
Prisbasbeloppet	44 500	44 300	44 800	45 400	46 100	47 300	48 700

2017-05-03

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

1:1 Garantipension till ålderspension

Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2017	2018	2019	2020	2021
13 316 700	12 935 300	12 694 800	12 826 500	13 263 200

Analys

Antalet ålderspensioner beräknas öka under åren 2017–2021 eftersom det är fler som tillkommer än som avlider. Nya ålderspensionärer har inkomstgrundad pension i betydligt större utsträckning än äldre ålderspensionärer. Därför är det en lägre andel av de nya pensionärerna som får garantipension. Antalet garantipensionärer påverkas även av relationen mellan följsamhetsindexeringen och prisindexeringen. De år följsamhetsindexeringen är högre än prisindexeringen minskar antalet garantipensionärer av detta skäl och vice versa.

Balanseringen inom inkomstpensionssystemet har en höjande effekt på utgifterna för garantipension, se tidigare avsnitt om prognoser för inkomstindex och balanstal. Prisbasbeloppet beräknas öka under åren 2017-2021. Det har en höjande effekt på utgiftsnivån.

Ungefär 668 000 ålderspensionärer beräknas ha garantipension vid mitten av år 2017. År 2016 var det 699 000 ålderspensionärer med garantipension. Minskningen av antalet mellan 2016 och 2017 beror bland annat på att inkomstpensionen räknades upp med 2,8 procent år 2017 medan prisbasbeloppet ökade med 1,1 procent. Många personer blir av med garantipension när inkomstpensionen ökar. Antalet ålderspensionärer med garantipension beräknas att minska ytterligare till 651 000 år 2018 på grund av högre indexeringstakt för inkomstpensionen jämfört med prisbasbeloppets ökning. För år 2021 beräknas antalet garantipensioner bli 659 000.

Genomsnittligt garantipensionsbelopp beräknas sjunka till 2019 för att därefter öka något. Minskningen beror på att nytillkommande pensionärer har lägre garantipension i genomsnitt än vad de som avlider har. Ökningen under slutet av prognosperioden beror främst på att prisbasbeloppet beräknas öka mer jämfört med tidigare år.

2017-05-03

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i februari 2017.

Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2017	2018	2019	2020	2021
Föregående prognosbelopp	13 400 700	12 818 200	12 592 800	12 766 500	13 300 200
Överföring till/från andra anslag					
Ändrade makroekonomiska antaganden		+116 100	+99 000	+55 000	-46 000
Volym- och strukturförändringar	-84 000	+1 000	+3 000	+5 000	+9 000
Ny regel					
Övrigt					
Ny prognos	13 316 700	12 935 300	12 694 800	12 826 500	13 263 200
Differens i 1000-tal kronor	-84 000	+117 100	+102 000	+60 000	-37 000
Differens i procent	-0,6	+0,9	+0,8	+0,5	-0,3

Ändrade makroekonomiska antaganden

Utgifterna för garantipension påverkas främst av prisbasbeloppet men indirekt även av inkomstindex/balansindex (ju lägre inkomstindex/balansindex desto högre garantipensioner).

Prognosen för prisbasbeloppet är höjd för 2018 men sänkt 2021 jämfört med prognosen i budgetunderlaget. Det har haft en höjande respektive sänkande effekt på utgiftsprognosen.

Prognosen för inkomstindex är sänkt för åren 2018-2021 jämfört med prognosen i budgetunderlaget. Det har haft en höjande effekt för åren 2018-2021 gällande utgiftsprognosen för garantipension.

Volym- och strukturförändringar

För år 2017 beräknas medelantalet förmånstagare under året bli något lägre jämfört med prognosen i budgetunderlaget. De retroaktiva utgifterna för 2017 har också justerats ned något. För åren 2018-2021 är prognosen marginellt justerad.

1:2 Efterlevandepensioner till vuxna

Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2017	2018	2019	2020	2021
11 506 700	10 947 900	10 430 300	9 900 900	9 360 800

Från anslaget finansieras änkepension, allmän omställningspension, förlängd omställningspension och särskild efterlevandepension samt garantipensioner till dessa förmåner. Änkepension svarar för drygt 90 procent av utgifterna.

Analys

Änkepensionssystemet är under avveckling. Antalet änkepensioner minskade med ungefär 11 000 mellan december 2015 och december 2016. För åren 2017 – 2021 beräknas antalet änkepensioner minska med drygt 11 000 per år. Antalet änkepensioner var knappt 269 000 i genomsnitt under 2016 och prognostiseras till 212 000 år 2021.

Antalet garantipensioner till änkepension beräknas minska från 5 700 i genomsnitt under 2016 till 2 000 år 2021.

Antalet allmänna omställningspensioner blev ungefär 3 600 i genomsnitt under 2016, något fler än 2015. Antalet varierar en del mellan månaderna och åren men det finns en minskande trend. Det beräknas att antalet är knappt 3 400 år 2021.

Antalet förlängda omställningspensioner var ungefär 2 700 i genomsnitt 2016. Antalet har ökat hittills i år men det beräknas att antalet kommer att börja minska sakta under kommande år. Antalet prognostiseras till knappt 2 700 år 2021. Antalet garantipensioner till förlängd omställningspension beräknas minska i något raskare takt efter 2017, med ungefär två procent per år.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i februari 2017.

Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2017	2018	2019	2020	2021
Föregående prognosbelopp	11 514 600	11 020 600	10 497 000	9 970 800	9 443 500
Överföring till/från andra anslag					
Ändrade makroekonomisk antaganden	0	-46 100	-24 900	-16 900	-21 700
Volym- och strukturförändringar	-7 900	-26 600	-41 800	-53 000	-61 000
Ny regel					
Övrigt					
Ny prognos	11 506 700	10 947 900	10 430 300	9 900 900	9 360 800
Differens i 1000-tal kronor	-7 900	-72 700	-66 700	-69 900	-82 700
Differens i procent	-0,1	-0,7	-0,6	-0,7	-0,9

Ändrade makroekonomiska antaganden

De inkomstgrundade efterlevandepensionerna påverkas av inkomstindex. Garantipensionerna påverkas främst av prisbasbeloppet men indirekt också av inkomstindex (ju högre inkomstindex desto lägre garantipensioner). Inkomstindex har störst inverkan på utgiftsprognosen. Prognosen för inkomstindexet har sänkts för åren 2018 – 2021 jämfört med budgetunderlaget. Prognosen för prisbasbeloppet har höjts för år 2018 men sänkts för år 2021.

Utgifterna för änkepension påverkas också av balansindex men från och med 2018 kommer det inte att finnas något balansindex enligt våra beräkningar.

Volym- och strukturförändringar

De viktigaste prognosändringarna jämfört med budgetunderlaget är:

- Antalet änkepensioner har sänkts något
- Medelbeloppet för allmän omställningspension har höjts medan antalet och medelbeloppet för garantipension till allmän omställningspension har sänkts.

2017-05-03

1:3 Bostadstillägg till pensionärer

Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2017	2018	2019	2020	2021
8 305 700	8 315 100	8 410 300	8 532 900	8 673 400

Analys

Under prognosperioden beräknas antalet ålderspensionärer som erhåller bostadstillägg (BTP) öka svagt. Antalet ålderspensionärer prognostiseras öka vilket har en höjande effekt på antalet förmånstagare. En motverkande effekt till det är att många BTP-tagare är äldre ålderspensionärer och att nytillkomna ålderspensionärer har en högre medelpension.

Balanseringen inom inkomstpensionssystemet har en höjande effekt på utgifterna för bostadstillägg, se tidigare avsnitt om prognoser för inkomstindex och balanstal.

Boendekostnadernas förändringar har stor betydelse för bostadstilläggets utveckling. Konjunkturinstitutet prognostiserar att boendekostnadsindex för bostads- och hyresrätter ökar år 2017 med 0,9 procent och år 2018 med 1,4 procent. Vi antar att detta index ökar med 2 procent per år för åren därefter.

Benägenheten att ansöka om bostadstillägg påverkar utgiften. Det är osäkert hur stort mörkertalet är, det vill säga hur många som är berättigade till bostadstillägg men som inte har det. Förändras benägenheten att ansöka om bostadstillägg kan utgifterna för bostadstillägg påverkas.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i februari 2017.

Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2017	2018	2019	2020	2021
Föregående prognosbelopp	8 334 200	8 294 600	8 392 500	8 506 500	8 631 600
Överföring till/från andra anslag					
Ändrade makroekonomiska antaganden	-2 600	+30 600	+12 500	+6 300	+6 700
Volym- och strukturförändringar	-25 900	-10 100	+5 300	+20 100	+35 100
Ny regel					
Övrigt					
Ny prognos	8 305 700	8 315 100	8 410 300	8 532 900	8 673 400
Differens i 1000-tal kronor	-28 500	+20 500	+17 800	+26 400	+41 800
Differens i procent	-0,3	+0,2	+0,2	+0,3	+0,5

Ändrade makroekonomiska antaganden

Utgifterna för bostadstillägg påverkas av inkomstindex/balansindex, prisbasbeloppet och boendekostnadsutvecklingen.

Prognosen för inkomstindex har sänkts för åren 2018-2021 jämfört med prognosen i budgetunderlaget. Prognosen för den inkomst som tas upp vid beräkningen av BTP har av det skälet sänkts för åren 2018-2021. Detta har haft en höjande effekt på utgiftsprognosen för bostadstillägg för åren 2018-2021.

Konjunkturinstitutets prognos för förändring av boendekostnadsindex avseende bostads- och hyresrätter är sänkt för åren 2017-2018 jämfört med prognosen i budgetunderlaget. Det har en sänkande effekt på utgiftsprognosen för alla prognosåren.

Volym- och strukturförändringar

Antalet förmånstagare beräknas för 2017-2018 bli något färre jämfört med prognosen i budgetunderlaget, som beror av volym- och strukturförändringar. För åren 2019-2021 beräknas antalet bli något fler. Detta sänker utgiftsprognosen för åren 2017-2018 respektive höjer utgiftsprognosen för åren 2019-2021.

1:4 Äldreförsörjningsstöd

Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2017	2018	2019	2020	2021
1 005 000	1 086 600	1 176 500	1 269 200	1 361 800

Analys

Förmånen är avsedd för personer 65 år och äldre som inte får sina grundläggande försörjningsbehov tillgodosedda genom andra pensionsförmåner.

Det beräknas att anslagskrediten kommer att överskridas år 2017 och det behövs i så fall ett tilläggsanslag för äldreförsörjningsstöd. Vi beräknar att tilläggsanslaget behöver bli 52 miljoner kronor. Pensionsmyndigheten återkommer med en formell hemställan om tilläggsanslag.

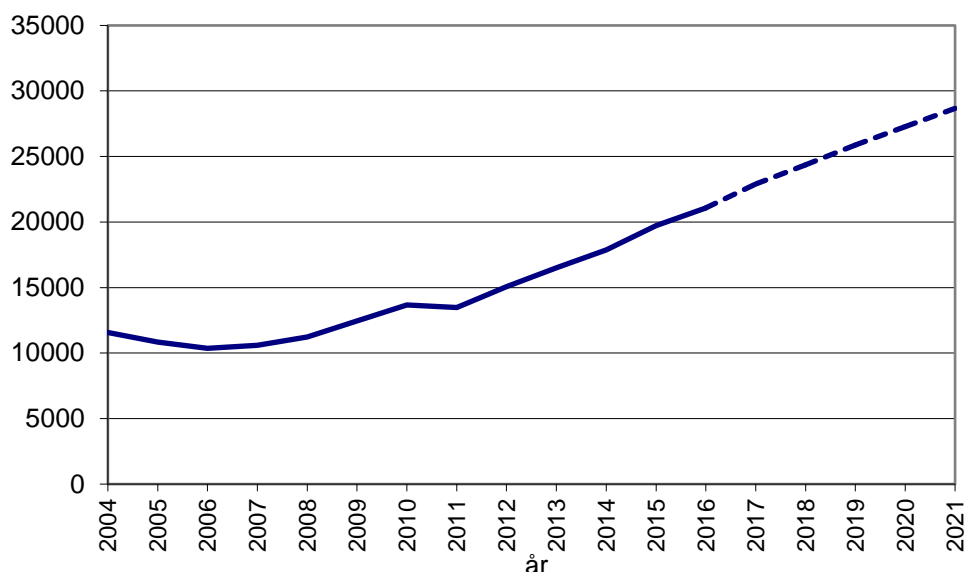
Medelantalet personer med äldreförsörjningsstöd (ÄFS) beräknas till 22 900 år 2017. Antalet personer med ÄFS beräknas öka under kommande år eftersom en större andel av dem som är födda 1938 eller senare är berättigade till ÄFS jämfört med dem som är födda 1937 eller tidigare. För den sistnämnda gruppen kan hel garantipension ersätta ÄFS efter 10 års bosättningstid. En del av den utgift som för födda 1937 eller tidigare bokförs under anslaget garantipension bokförs därför för födda 1938 eller senare under anslaget äldreförsörjningsstöd. Denna olikhet mellan födelseårgångarna påverkar antalsutvecklingen för ÄFS under prognosperioden.

Antalet förmånstagare påverkas av minskad eller ökad invandring. Invandringen (asylskäl) har under de fyra senaste åren ökat. Ungefär två procent är över 60 år av dem som invandrar av asylskäl och som får uppehållstillstånd.

Benägenheten att ansöka om äldreförsörjningsstöd påverkar utgiften. Det är osäkert hur stort mörkertalet är, det vill säga hur många som är berättigade till äldreförsörjningsstöd men som inte har det. Förändras benägenheten att ansöka om äldreförsörjningsstöd kan utgifterna för äldreförsörjningsstöd påverkas.

Till år 2021 beräknas antalet förmånstagare öka till 28 700 personer.

2017-05-03

Antal personer med äldreförsörjningsstöd, utfall och prognos**Jämförelse med föregående prognos**

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i februari 2017.

Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2017	2018	2019	2020	2021
Föregående prognosbelopp	1 000 500	1 087 500	1 178 500	1 271 500	1 366 400
Överföring till/från andra anslag					
Ändrade makroekonomiska antaganden	-200	0	-900	-900	-2 800
Volym- och strukturförändringar	+4 700	-900	-1 100	-1 400	-1 800
Ny regel					
Övrigt					
Ny prognos	1 005 000	1 086 600	1 176 500	1 269 200	1 361 800
Differens i 1000-tal kronor	+4 500	-900	-2 000	-2 300	-4 600
Differens i procent	+0,4	-0,1	-0,2	-0,2	-0,3

Ändrade makroekonomiska antaganden

Prognosen för prisbasbeloppet har höjts för år 2018 men sänkts för år 2021 jämfört med prognosen i budgetunderlaget. Eftersom skälig levnadsnivå är knuten till prisbasbeloppet har denna förändring haft en höjande respektive en sänkande effekt på utgiftsprognosen för dessa år.

Konjunkturinstitutets prognos för förändring av boendekostnadsindex avseende bostads- och hyresrätter är sänkt för åren 2017-2018 jämfört med prognosen i budgetunderlaget. Det har haft en sänkande effekt på utgiftsprognosen för åren 2017-2021.

2017-05-03

Volym- och strukturförändringar

Medelbeloppet har justerats upp något för år 2017 jämfört med prognosen i budgetunderlaget. Det beräknas bli fler med höga belopp och färre med låga belopp. Antalet förmånstagare har justerats ned något med anledning av SCB:s nya befolkningsprognos. Det har haft en sänkande effekt på utgiftsprognosen för åren 2018-2021 jämfört med prognosen i budgetunderlaget.

2:1 Pensionsmyndigheten

Tabell 2:1.1 - Prognos anslag*. Beloppen i löpande priser, 1000-tal kronor

2017	2018	2019	2020	2021
545 809	554 359	565 122	577 905	592 847

*Beloppen i tabellen exkluderar de extra medel fr.o.m. 2018 som vi hemställt om i budgetunderlaget

Analys

Prognosen för de administrationskostnader som belastar anslaget 2017 är oförändrad jämfört med den prognos som lämnades i budgetunderlaget i februari. I denna prognos redovisas samtliga administrationskostnader med utgångspunkt i nuvarande verksamhet, det vill säga exklusive de extra medel för åren 2018 och framåt som vi hemställt om i budgetunderlaget.

2021 beräknas de totala administrationskostnaderna till 1 495 miljoner kronor med prisuppräknning inkluderad, vilket även detta är i linje med tidigare prognoser.

I 2017-års priser beräknas administrationskostnaderna, såväl anslags- som totalnivån, ligga i princip fast över tiden, och rymmas inom ramen för totalt aviserad medelstillelning för perioden, samtliga finansieringskällor inräknade.

I budgetunderlaget lyfte Pensionsmyndigheten fram några områden där vi ser att vår verksamhet och vårt uppdrag förändras och därför behöver tillföras mer medel. I avsnittet *Totala kostnader – 2017-års priser* redogör vi för hur äskandena i budgetunderlaget påverkar vår prognos från 2018 och framåt.

Anslagsöversikt

Efter vår hemställan i budgetunderlaget beslutade regeringen den 6 april om en höjd anslagskredit för Pensionsmyndigheten under 2017, från 3 till 6 procent. Av tabellen nedan framgår att aktuell prognos avseende 2017 nu ryms inom ramen för tillgängliga anslagsmedel, den nya krediten inkluderad.

Tabell 2:1.2 - Anslagsöversikt 2017. Beloppen anges i 1000-tal kronor

Ingående överföringsbelopp	Anslag 2017	Tilldelade medel	Prognos för hela året	Årets över-/underskridande	Avvikelse från tilldelade medel	Högsta anslagskredit	Tillgängliga medel	Överskridande av anslagskredit
-12 899	533 551	520 652	545 809	-12 258	-25 157	32 013	552 665	6 856

Då prognosen för behovet av anslagsmedel fortsätter att överstiga den aviserade tilldelningen av förvaltningsanslag även kommande år, riskerar dock anslagskrediten redan 2018 att överskridas, även vid en bibehållen kreditnivå på 6 procent, om inte ytterligare medel tillförs eller anslagsfinansierad verksamhet nedprioriteras.

Den anslagstilldelning som aviserades i budgetpropositionen hösten 2016, BP17, var för år 2018 540 miljoner kronor i löpande priser. En bibehållen anslagskredit på 6 procent till detta skulle ge tillgängliga medel på 572 miljoner kronor 2018. Vår prognos på 554 miljoner kronor för 2018, tillsammans med ett prognostiserat kreditutnyttjande om 25 miljoner kronor vid utgången av 2017, medför ett beräknat anslagsbehov uppgående till 579 miljoner, det vill säga 7 miljoner kronor mer än tillgängliga medel 2018.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen som följer görs en anslagsjämförelse med den prognos som lämnades i februari 2017. Prognosen utifrån nuvarande verksamhet har inte ändrats sedan föregående prognostillfälle.

Tabell 2:1.3 - Prognosjämförelse. Beloppen i löpande priser, 1000-tal kronor

	2017	2018	2019	2020	2021
Föregående prognosbelopp	545 809	554 359	565 122	577 905	592 847
Överföring till/från andra anslagsposter					
Ändrade makroekonomiska antaganden					
Volym- och strukturförändringar					
Ny regel					
Övrigt					
Ny prognos	545 809	554 359	565 122	577 905	592 847
Differens i 1000-tal kronor	0	0	0	0	0
Differens i procent	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

De totala administrationskostnaderna

I de följande tabellerna redogörs för Pensionsmyndighetens prognos för de totala administrationskostnaderna samt fördelningen mellan de olika finansieringskällorna först i löpande priser (tabell 2:1.4), därefter i 2017-års priser.

Totala kostnader – löpande priser

Tabell 2:1.4 - Totala administrationskostnader Beloppen i löpande priser, 1000-tal kronor

	2017	2018	2019	2020	2021
Total administrationskostnad	1 390 000	1 397 994	1 425 006	1 457 239	1 494 917
Varav Anslagsmedel	545 809	554 359	565 122	577 905	592 847
AP-fonderna	456 031	463 705	472 706	483 398	495 897
Premiepensionsfonderna	388 160	379 930	387 178	395 935	406 173

Analys

Vid framräkningen av kostnaderna för åren 2018-2021 tas hänsyn bland annat till makroekonomiska förutsättningar som erhålls från Konjunkturinstitutet. För administrationskostnaderna har Konjunkturinstitutets beräknade KPI beaktats samtidigt som vi gör en egen bedömning av löneutvecklingen på Pensionsmyndigheten. Eftersom Pensionsmyndighetens totala kostnader utgörs till knappt 50 procent av personalkostnader har bedömda löneökningar använts motsvarande denna andel och resterande andel av framräkningen har utgjorts av KPI från Konjunkturinstitutets beräkningar. Vår framräkningsmodell innehåller även en effektiviseringsfaktor.

För fördelningen av kostnader mellan de tre finansieringskällorna används Pensionsmyndighetens modell för kostnadsfördelning. Utifrån analys av verksamhetsplaner och prognoser för de kommande åren beräknas procentsatser för att

2017-05-03

skatta fördelningen från och med 2017 och framåt. Denna kostnadsfördelning och hur den utvecklas över tid återspeglas i beräkningarna i utgiftsprognoserna.

Trenden vad gäller kostnadsfördelningen har sedan myndighetsstarten pekat mot att AP-fondernas andel av finansieringen minskar på bekostnad av premiepensionssystemet. En anledning till detta är att avskrivningarna hos Försäkringskassan av de it-stöd som togs fram i samband med pensionsreformen, som till övervägande del finansieras via AP-fonderna, sjunkit kraftigt år för år samtidigt som våra övriga it-stöd, inklusive driften av dessa, belastat samtliga finansieringskällor med en mer jämn fördelning. Av de förkalkyler som gjorts i samband med framtagande av långsiktiga utgiftsprognoser samt budgetunderlag kan vi dock se att denna trend vad gäller kostnadsfördelningen avstannar framöver eftersom de äldre it-stöden hos Försäkringskassan blivit i stort sett slutavskrivna under 2015.

Premiepensionssystemet växer konstant i omfattning vad gäller antal sparare, förvaltad kapital, antal pensionärer och belopp som betalas ut. För inkomst- och tilläggs pension (AP-fonderna) är volymerna relativt oförändrade medan garantipensionen (anslag) visar på minskade volymer framöver. Samtliga dessa förutsättningar bedöms påverka kostnadsfördelningen framöver. Planerade förändringar av inriktningen och satsningarna för verksamheten de närmaste åren kan också de komma att påverka proportionerna mellan våra finansieringskällor, även om andelarna för närvarande ligger relativt fast.

Totala kostnader – 2017-års priser

Under denna rubrik har vi valt att presentera en prognos med hänsyn tagen till de områden vi lyfte i budgetunderlaget där vi ser att vår verksamhet och vårt uppdrag förändras och därför behöver tillföras mer medel. Tabell 2:1.5 visar prognostiserade administrationskostnader inklusive äskanden i budgetunderlaget samt med hänsyn taget till det fortsatta beredningsarbete som följt sedan budgetunderlaget lämnades. I tabellen görs även en jämförelse med den medelstildelning som aviserades i BP17.

Tabell 2:1.5 - Administrationskostnader Beloppen i 2017-års priser, miljoner kronor

	2018	2018	2018	2019	2019	2019	2020	2020	2020
	Prognos	BP17	+/-	Prognos	BP17	+/-	Prognos	BP17	+/-
Finansiering av administrationskostnader	1 511	1 375	-136	1 489	1 375	-114	1 489	1 375	-114
Förvaltningsanslag	579	532	-47	577	532	-45	577	532	-45
AP-fonderna	502	491	-11	489	491	2	489	491	2
Premiepensionssystemet	430	353	-78	424	353	-71	424	353	-71

Då vår ursprungliga prognos avseende nuvarande verksamhet uppgår till 1 375 miljoner kronor årligen 2018-2020, det vill säga motsvarar aviserade medel i BP17, kan man av ovanstående tabell utläsa att en prognos innehållande äskanden/tillkommande verksamhet överskrider aviserade medel med 136 miljoner kronor 2018 samt 114 miljoner kronor åren därefter. I beräkningarna i budgetunderlaget uppgick överskridandet till 94 miljoner kronor årligen 2018-2020 men i den fortsatta beredningen har framkommit att arbetet med Uttagsplan (22 mnkr) behöver kostnadsföras direkt i stället för att finansieras via investeringslån. Dessutom skattas verksamhetsförändringarna kopplade till de särskilda händelserna på

2017-05-03

fondtorget nu till 30 miljoner kronor jämfört med de 10 som ingick i beräkningarna i budgetunderlaget.

För att se hur mycket respektive område påverkar de prognostiserade administrationskostnaderna totalt, samt fördelat per finansieringskälla, har vi gjort nedanstående tabeller. Den första visar behov av extra medel per område och år.

Tabell 2:1.6 - Behov av extra medel Beloppen i 2017-års priser, miljoner kronor

	2018	2019	2020
Förvaltningsanslag (obalans)	14	14	14
Digitalisering och samverkan	25	25	25
Uttagsplan	22		
Särskilda händelser på fondtorget	30	30	30
Informations- och konsumentuppdrag	30	30	30
Tjänstepensionsstatistik	5	5	5
Beredskap och civilt försvar	10	10	10
Summa	136	114	114

Av följande tabell framgår fördelning av respektive område per finansieringskälla och år, Anslag/AP-fonder/Premiepensionssystemet (A/AP/PP). Hur detta i sin tur påverkar avgiftsuttagen ur AP-fonderna och premiepensionssystemet återkommer vi till i vår framställan under maj.

Tabell 2:1.7 - Behov av extra medel Beloppen i 2017-års priser, miljoner kronor

	2018, 136 mnkr			2019, 114 mnkr			2020, 114 ,mnkr		
	A	AP	PP	A	AP	PP	A	AP	PP
Förvaltningsanslag (obalans)	14,0	0,0	0,0	14,0	0,0	0,0	14,0	0,0	0,0
Digitalisering och samverkan	9,8	8,3	7,0	9,8	8,3	7,0	9,8	8,3	7,0
Uttagsplan	2,3	13,1	6,6	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Särskilda händelser på fondtorget	0,0	0,0	30,0	0,0	0,0	30,0	0,0	0,0	30,0
Informations- och konsumentuppdrag	3,2	17,9	8,9	3,2	17,9	8,9	3,2	17,9	8,9
Tjänstepensionsstatistik	0,5	3,0	1,5	0,5	3,0	1,5	0,5	3,0	1,5
Beredskap och civilt försvar	3,9	3,3	2,8	3,9	3,3	2,8	3,9	3,3	2,8
Summa	33,6	45,6	56,8	31,3	32,4	50,2	31,3	32,4	50,2

Räntekontokredit (enligt 7 kap 4 § budgetlagen)

Pensionsmyndighetens räntekontokredit är avsedd för såväl skulden för uppbyggnaden av premiepensionssystemet som kreditutrymme för administrationskostnader som innefattar de tre finansieringskällorna. Räntekontokrediten för Pensionsmyndigheten täcker därmed fyra delar.

Administrationskostnader som finansieras via premiepensionssystemet ökar belastningen av räntekontokrediten med ca 35 miljoner kronor månatligen fram till den månad då det faktiska avgiftsuttaget görs från premiepensionsspararnas konton i

2017-05-03

maj månad. Avgiftsuttaget finansierar både premiepensionsadministrationen och amorteringen av skulden för uppbyggnaden av systemet.

Krediterna för administrationskostnader finansierade via anslag och AP-fondsmedel används endast om behov skulle uppstå. Detta har ännu ej skett.

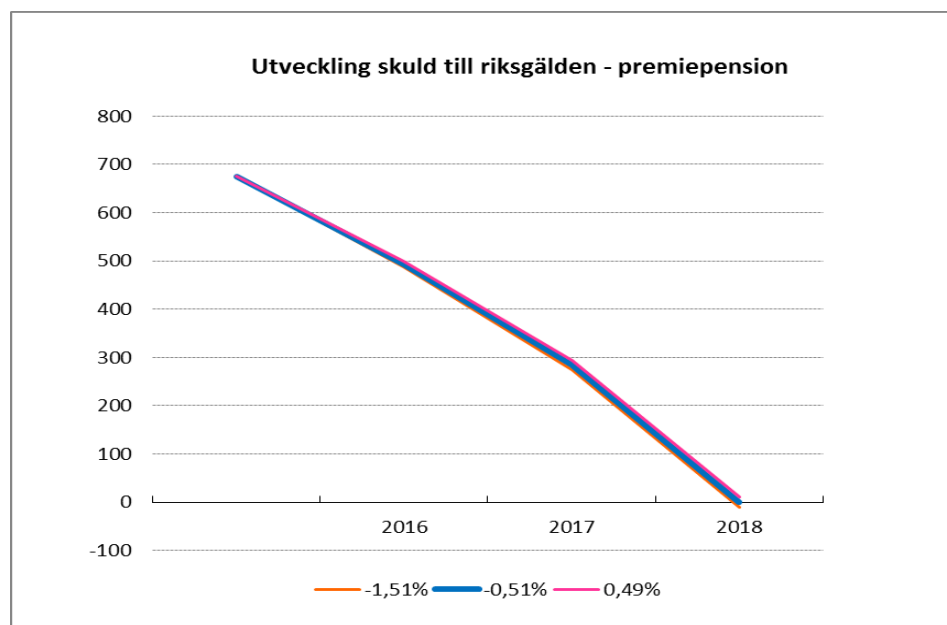
Nedan redovisas den ackumulerade skulden till Riksgälden avseende räntekontokredit vid utgången av respektive år till den del den avser uppbyggnaden av premiepensionssystemet.

Tabell 2:1.6 - Skuldprognos avseende uppbyggnaden av premiepensionssystemet.

Beloppen i löpande priser, 1000-tal kronor

År	2016	2017	2018
Belopp tkr	493 321	284 433	0

Följande diagram visar en prognos över skuldens utveckling fram till år 2018 då den ska vara helt återbetald.

De tre kurvorna i diagrammet illustrerar ackumulerad skuld vid olika antaganden om räntans storlek för de lån som finns hos Riksgälden. Nuvarande genomsnittlig ränta är -0,51 %.

Analys

Skulden för uppbyggnaden av premiepensionssystemet ska amorteras på ett rättvist sätt mellan generationerna och vara återbetald 2018. Som underlag för detta finns en modell där beräknade avgifter matchar administrationskostnader och amorteringar och som medför att amorteringarna successivt ökar ju närmare 2018 vi kommer.

Diagrammet ovan visar att skulden är återbetald 2018 med angivna förutsättningar. Storleken på de årliga amorteringarna är beroende av värdet på pensionsspararnas tillgångar men har också en direkt koppling till administrationskostnaderna det aktuella året.

De kostnader till följd av hanteringen av händelserna på fondtorget som tillkom utöver den ordinarie verksamheten 2016, och som fortsätter även under 2017, belastar

2017-05-03

premiepensionens administrationskostnader mer än ursprungliga prognoser. Förutom att de då tränger undan annan planerad verksamhet, påverkar de modellen för avgiftsuttag och återbetalning av skulden för uppbyggnaden av systemet. Detta eftersom att det avgiftsuttag som görs används till både administrations- och amorteringskostnader. Den återstående skulden kan därför komma att vara högre vid utgången av 2017 än vad som framgår av tabell 2:1.6 ovan. Vi återkommer till detta i samband med vår framställan om avgiftsuttag som lämnas i maj.

Särskild kredit (enligt 7 kap 6 § budgetlagen)

För att klara likviditetsbehovet i fondhandeln behövs en särskild kredit. Krediten uppgick vid myndighetsstarten 2010 till 9 000 miljoner kronor. Från 2014 sänktes krediten till 8 000 miljoner kronor.

Analys

Behovet av den särskilda krediten är beroende av antalet fondbyten, pensionsspararnas behållning och i vilka fonder som handel sker. 2016 har krediten hittills som mest använts 2016-02-11, då med 1 422 miljoner kronor. Under 2015 uppgick användningen av krediten som mest till 1 267 miljoner kronor under en dag (2015-04-24). Användningen av kreditramen ökade successivt fram till 2011 då krediten en enskild dag nyttjades med 7 225 miljoner kronor strax före möjligheten för förvaltningsbolag att göra automatiska massfondbyten stoppades.

Historiskt har det visat sig att då osäkerhet råder på finansmarknaden, till exempel vid kraftig börsnedgång, ökar fondbytena och därmed belastningen av krediten oavsett om förvaltningsbolag är inblandade eller inte. På lång sikt, i takt med att premiepensionssystemet växer och det totala förvaltade kapital som kan bli föremål för fondbyten successivt ökar, stiger användningen av den särskilda krediten.

2017-05-03

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

1:5 Barnpension och efterlevandestöd

Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2017	2018	2019	2020	2021
952 700	1 044 000	1 116 800	1 132 700	1 160 200

Analys

För år 2017 beräknas utgifterna bli drygt 709 miljoner kronor för barnpension och 243 miljoner kronor för efterlevandestöd.

Antalet barnpensioner har tidigare minskat under en dryg tioårsperiod men i december 2016 var antalet fler än i december året innan. För åren efter 2016 beräknas att antalet kommer att öka. Antalet barnpensioner är vanligast för barn över 12 år. Antalet personer i de åldrarna beräknas öka enligt SCB:s befolkningsprognos.

Antalet efterlevandestöd minskade något under åren 2011 – 2013 men under åren 2014 – 2016 ökade antalet, från 8 100 i december 2013 till 11 700 i december 2016. Antalet efterlevandestöd påverkas av antalet barn som söker asyl. De barn som invandrar till Sverige och vars ena eller båda föräldrar har avlidit kan ha rätt att få efterlevandestöd. Migrationsverkets statistik visar att antalet asylärenden för ensamkommande barn ökade kraftigt 2014 och 2015. År 2016 blev dock antalet lägre än till exempel 2013. Vid framskrivningen av antalet efterlevandestöd har det så kallade planeringsantagandet i den prognos som Migrationsverket publicerade den 26 april 2017 använts som underlag.

Numer ska tidsbegränsade uppehållstillstånd normalt beviljas för flyktingar och alternativt skyddsbehövande i stället för permanenta uppehållstillstånd. Det kan medföra att det bli vanligare att ett efterlevandestöd blir indraget om det tidsbegränsade uppehållstillståndet inte förlängs. Vi har räknat med att de nya reglerna får en begränsad effekt i detta avseende mot slutet av prognosperioden. Antagandet är dock mycket osäkert. Om situationen i till exempel Afghanistan eller Syrien förbättras kan antalet indragningar av efterlevandestöd bli fler än vad vi har räknat med men å andra sidan är det också möjligt att effekten uteblir.

Andelen bifall bland avgjorda ärenden för efterlevandestöd ökade kraftigt 2014 på grund av ändrad tillämpning. Andelen ökade ytterligare 2015 men minskade 2016. Det bedöms att denna andel minskar ytterligare 2017 men blir oförändrad därefter.

Hur många efterlevandestöd som kommer att beviljas de närmaste åren påverkas också av hur lång tid det kommer att ta i genomsnitt från det ett ärende registreras hos Migrationsverket tills det, i de fall det är aktuellt, blir ett inkommande ärende för efterlevandestöd hos Pensionsmyndigheten. Vårt beräkningsantagande är att denna tidsperiod kommer vara ungefär 2,5 år under de närmaste åren.

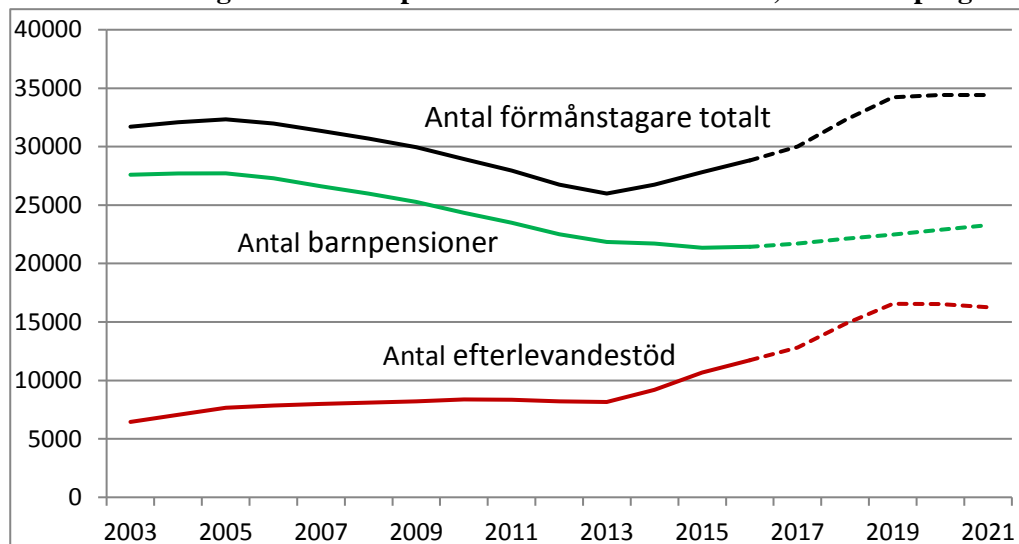
Det beräknas att antalet efterlevandestöd kommer att fortsätta att öka till och med 2019 för att därefter minska sakta. Det beräknas att antalet som upphör kommer att

2017-05-03

vara fler än antalet som tillkommer under åren 2020 och 2021. Prognosen för antalet efterlevandestöd bör dock betraktas som mycket osäker.

Det diagram som följer visar utvecklingen av antalet med de två förmånerna i december respektive år samt det totala antalet förmånstagare med barnpension och/eller efterlevandestöd.

Antal förmånstagare med barnpension eller efterlevandestöd, utfall och prognos

Medelbeloppet för barnpension påverkas av inkomstindex. Inkomstindex har räknats upp med 3,7 procent i år vilket innebär att en inkomstgrundad barnpension räknades upp med ungefär 2,1 procent vid årsskiftet 2016/2017. Medelbeloppet beräknas bli 32 200 kronor år 2017 och 34 200 kronor år 2021.

Medelbeloppet för efterlevandestöd, som främst påverkas av prisbasbeloppet, beräknas bli 15 700 år 2017 och 17 700 år 2021. Orsaken till den relativt kraftiga ökningen är att andelen efterlevandestöd som inte är samordnade med barnpension beräknas öka. En större andel av efterlevandestöden beräknas således vara oreducerade. Detta medför att medelbeloppet för efterlevandestöd ökar.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i februari 2017.

Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2017	2018	2019	2020	2021
Föregående prognosbelopp	993 000	1 096 100	1 120 600	1 138 000	1 171 100
Överföring till/från andra anslag					
Ändrade makroekonomiska antaganden	0	-2 400	-2 000	-1 600	-3 600
Volym- och strukturförändringar	-40 300	-49 700	-1 800	-3 700	-7 300
Ny regel	-	-	-	-	-
Övrigt					
Ny prognos	952 700	1 044 000	1 116 800	1 132 700	1 160 200
Differens i 1000-tal kronor	-40 300	-52 100	-3 800	-5 300	-10 900
Differens i procent	-4,1	-4,8	-0,3	-0,5	-0,9

Ändrade makroekonomiska antaganden

Prognosen för inkomstindex har sänkts för åren 2018 – 2021. Prognosen för prisbasbeloppet har höjts för 2018 men sänkts för 2021.

Volym- och strukturförändringar

Prognosen för antalet barnpensioner har justerats ned något.

Prognosen för antalet efterlevandestöd har ändrats av fyra skäl:

1. Migrationsverkets nya prognos från den 26 april har sänkt prognosen något för antalet efterlevandestöd för åren 2017 – 2019 men höjt prognosen marginellt för antalet efterlevandestöd för åren därefter.
2. Det förefaller som om den andel asylärenden som resulterar i ett efterlevandestödsärende har minskat men det är mycket osäkert hur stor andelen är. Vi har dock justerat ned antagandet för denna parameter något jämfört med föregående prognos.
3. Vi har sänkt antagandet för antalet *avgjorda* ärenden för efterlevandestöd för 2017 och 2018 men höjt motsvarande antagande för främst 2019. Det har medfört en ganska kraftig minskning av prognosen för antalet efterlevandestöd 2017 och 2018.
4. Prognosen för faktorn för retroaktiva utbetalningar för efterlevandestöd har justerats.

I departementspromemorian 2017:11 föreslås ändrade regler om retroaktivitet avseende efterlevandestöd. Förslaget har inte beaktats vid beräkningen eftersom det inte finns någon proposition ännu.

1:7 Pensionsrätt för barnår

Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2017	2018	2019	2020	2021
Anslag (= tillgängliga medel=anslagsbelastning)	7 467 700 ¹	7 403 700	7 767 400	8 141 200	8 533 900
Preliminär avgift	7 185 250	-	-	-	-
Reglering, avser förhållanden tre år tidigare	282 450	-19 205	32 800	-19 300	
Prognostiserad avgift för respektive år	7 166 700	7 422 905	7 734 600	8 160 500	8 533 900

1 Fastställd av riksdag eller regering.

Anslaget omfattar statliga ålderspensionsavgifter för barnår rätt till personer med barn under 5 år (adoptivbarn utgör ett undantag och pensionsrätten för dem beräknas från det datum när föräldern/föräldrarna får omvårdnaden vilket kan leda till att barnets ålder förskjuts till 10-års åldern).

Den statliga ålderspensionsavgiften består av två delar: preliminär avgift som baseras på den beräknade pensionsrätten för barnår och ett regleringsbelopp som täcker avvikelserna mellan det preliminära belopp som tagits ut och faktisk avgift. Regleringen äger rum tre år efter det att det preliminära beloppet tas ut.

Analys

För försäkrad förälder till små barn i åldern 0-4 år och/eller med adoptivbarn som inte uppnått 11-årsåldern, fastställs det pensionsgrundande beloppet som det förmånligaste av följande tre beräkningsalternativ:

1. En utfyllnad till den enskildes pensionsunderlag året före barnets födelse/året då adoptivbarnet är i adoptivföräldrars vård.
2. En utfyllnad till 75 procent av den genomsnittliga pensionsgrundande inkomsten för alla försäkrade under 65 år.
3. Ett fast belopp på ett inkomstbasbelopp.

Prognosen påverkas dels av antalsutvecklingen av barn huvudsakligen i åldern 0-4 år, dels av utvecklingen av medelbelopp som beräknas i de olika beräkningsalternativen. Medelbeloppen påverkas i sin tur av timlöneutvecklingen, inkomstbasbeloppets utveckling och utvecklingen av den pensionsgrundande inkomsten.

Anslagsbeloppet år 2017 är 7 468 miljoner kronor inklusive ett regleringsbelopp på 282 miljoner kronor. För år 2018 är anslagsbelastningen 7 404 miljoner kronor inklusive ett regleringsbelopp på -19 miljoner kronor. År 2019 beräknas anslaget uppgå till 7 767 miljoner kronor inklusive ett regleringsbelopp om 33 miljoner kronor. Utvecklingen av anslagsposten, exklusive regleringsbelopp, för åren 2018-2021 följer utvecklingen av timlönen och inkomstbasbeloppet samt antalet barn i åldern 0-4 år.

2017-05-03

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i februari 2017.

Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2018	2019	2020	2021
Föregående prognosbelopp	7 437 000	7 803 200	8 212 600	8 603 200
Överföring till/från andra anslag	-	-	-	-
Ändrade makroekonomiska antaganden	-9 000	-7 800	-5 600	-11 400
Volym- och strukturförändringar	-25 095	-49 000	-69 100	-57 900
Ny regel				
Ändrat regleringsbelopp avseende tre år tidigare	795	21 000	3 300	0
Differens mot förslag i budgetpropositionen				
Ny prognos	7 403 700	7 767 400	8 141 200	8 533 900
Differens i 1000-tal kronor	-33 300	-35 800	-71 400	-69 300
Differens i procent	-0,4	-0,5	-0,9	-0,8

Ändrade makroekonomiska antaganden

Prognosen är sänkt för åren 2018-2021 jämfört med föregående anslagsuppföljning. Detta beror på att prognosen för inkomstbasbeloppet har sänkts jämfört med föregående anslagsuppföljning.

Volym- och strukturförändringar

Prognosen är sänkt jämfört med föregående prognos eftersom SCB prognostiserar färre barn i åldern 0-4 år. I prognosen har SCB:s befolkningsprognos från april använts.

Ändrat regleringsbelopp avseende tre år tidigare

År 2018 ökas regleringsbeloppet med 0,8 miljoner kronor jämfört med prognosen i budgetunderlaget. Det beror på slutligt utfall avseende regleringsbeloppet för år 2015 som påverkar utgiften år 2018. År 2019 ökas regleringsbeloppet med 21 miljoner kronor i jämförelse med prognosen i budgetunderlaget. Det beror på ändrat antagande avseende 2016. För år 2020 beräknas regleringsbeloppet bli cirka 3 miljoner kronor högre jämfört med prognosen i budgetunderlaget.

Ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget

Prognos. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2017	2018	2019	2020	2021
Pensioner från AP-fonderna	296 261 000	308 014 000	318 278 000	328 421 000	338 672 000
Övriga utgifter från AP-fonderna	3 008 000	3 015 000	3 054 000	3 122 000	3 193 000
Summa under utgiftstaket	299 269 000	311 029 000	321 332 000	331 543 000	341 865 000
Premiepensioner	9 082 000	11 017 000	12 774 000	14 850 000	17 304 000
Summa ålderspensionssystemet	308 351 000	322 046 000	334 106 000	346 393 000	359 169 000

De utgifter som redovisas i detta avsnitt omfattar den inkomstgrundade ålderspensionen, dvs. förmånerna tilläggspension, inkomstpension och premiepension. Dessa förmåner finansieras via AP-fonderna och premiepensionssystemet. Även AP-fondernas administrationskostnader, förvaltningsavgifter och kostnadsersättningar till Pensionsmyndigheten och Skatteverket m.fl. ingår i de utgifter som redovisas. Dessutom ingår överföringar av pensionsrätter till de europeiska gemenskaperna enligt lag (2002:125).

Utgifterna för de inkomstgrundade ålderspensionerna ingår inte i statens budget. AP-fondernas utbetalningar och administrationskostnader m.m. redovisas ändå under statens utgiftstak. Premiepensionerna redovisas däremot inte under utgiftstaket.

Analys

Utgifterna för de inkomstgrundade pensionsförmånerna ökade med 19 miljarder kronor år 2016. År 2017 och 2018 beräknas dessa utgifter öka med 15 respektive 14 miljarder kronor och under perioden 2019 – 2021 beräknas utgifterna öka med 12 miljarder kronor per år i genomsnitt. Variationerna förklaras i huvudsak av indexeringen av pensionerna, se avsnittet Prognoser för inkomstindex och balanstal.

Frånsett de variationer som orsakas av indexeringen ökar utgifterna för de inkomstgrundade ålderspensionerna. Utgiftsökningen beror främst på ett ökat antal ålderspensionärer och att en allt större andel av pensionärerna har inkomstgrundad ålderspension.

Antalet med inkomstgrundad ålderspension kan beräknas som summan av antalet tilläggspensioner för födda 1937 eller tidigare och antalet inkomstpensioner. Då bortses från dem som endast har premiepension. De har inte pension som sin primära inkomstkälla utan tar ut premiepension för att få tillgång till rabatter, t.ex. på kommunala färdmedel. I december 2016 var antalet med inkomstgrundad pension enligt denna definition 2 091 000. Det beräknas att detta antal har vuxit till 2 275 000 i december 2021.

Antalet tilläggspensioner var 2 059 000 i december 2016 och beräknas vara 1 870 000 i december 2021. De som fyller 61 år från och med 2015 har inte rätt till någon tilläggspension. Från och med 2019 kommer antalet tilläggspensioner att minska relativt kraftigt eftersom det inte tillkommer några 65-åringar med tilläggspension. De 65-åringar som får pension från och med detta år får enbart inkomstgrundad pension från det nya pensionssystemet, inkomstpension och premiepension.

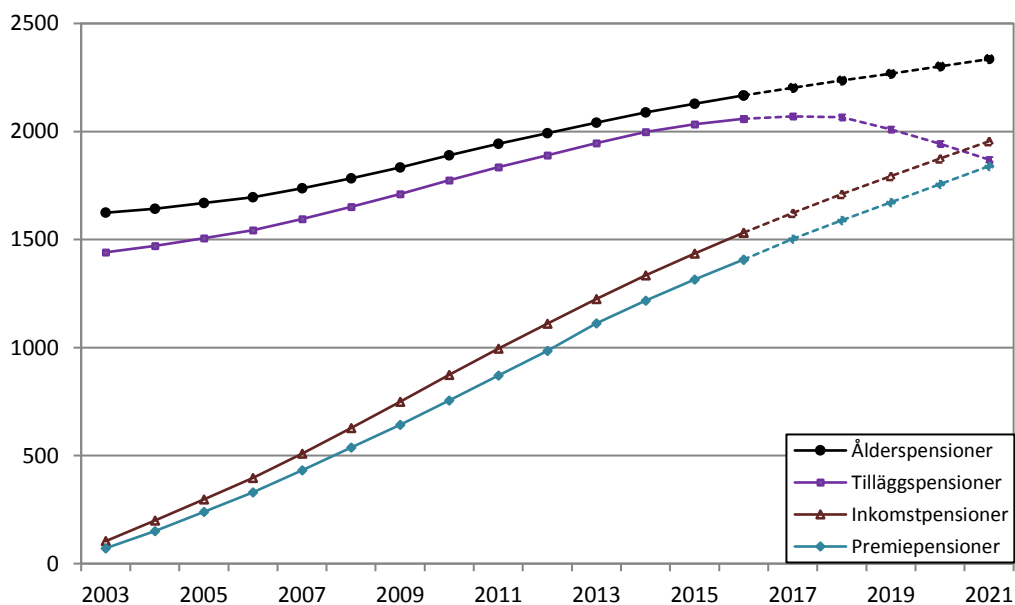
2017-05-03

Antalet inkomstpensioner var 1 532 000 i december 2016 och beräknas vara 1 955 000 i december 2021. Orsaken till den kraftiga ökningen är att allt fler födelseårgångar får rätt till denna förmån.

Antalet premiepensioner är färre än antalet inkomstpensioner trots att ungefär 7 000 personer endast har premiepension. De flesta av dem som endast har premiepension är yngre än 65 år. Ungefär 121 000 pensionärer över 65 år har inkomstpension men ingen premiepension. En del av dem som har inkomstpension men ingen premiepension har inte heller rätt till premiepension eftersom premiepensionsrätter inte kunde tjänas in före 1995. En förklaring till att fler tar ut inkomstpension jämfört med premiepensionen är att ”räntan” på inkomstpensionskontot anses vara låg. Premiepensionens fondavgifter är även rabatterade till skillnad från om individen sparar privat. Det kan också finnas personer som har rätt till premiepension men som av misstag inte har sökt. Antalet premiepensioner, exklusive premiepensioner till efterlevande, var 1 407 000 i december 2016 och beräknas vara 1 840 000 i december 2021.

Diagrammet nedan visar hur antalet ålderspensioner (inklusive personer med endast garantipension) har utvecklats sedan 2003 och hur antalet beräknas fortsätta att öka. Dessutom redovisas utvecklingen för de olika inkomstgrundade ålderspensionerna.

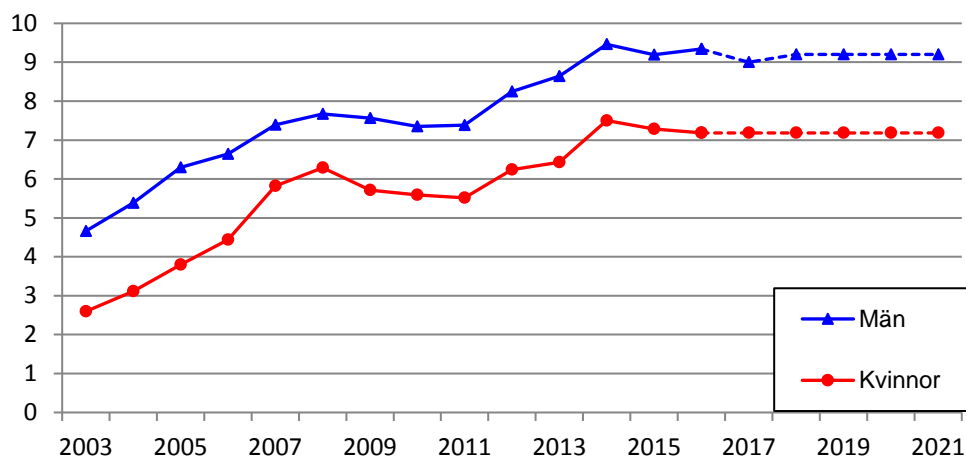
Antal ålderspensioner samt antal tilläggs pensioner, inkomstpensioner och premiepensioner i december, 1 000-tal

Mellan 2002 och 2008 ökade antalet med tidigt uttag av ålderspension kraftigt. År 2009 skedde dock en uppbromsning av ökningstakten. Antalet och andelen 61-åringar med inkomstpension blev lägre 2009 jämfört med 2008. Mellan 2009 och 2011 sjönk denna andel ytterligare något. Antalet inkomstpensioner under 65 år ökade ändå dessa år eftersom antalet 63- och 64-åringar med inkomstpension ökade relativt kraftigt. Under åren 2012 – 2014 ökade andelen 61-åringar med tidigt uttag igen men år 2015 minskade den något. Även år 2016 minskade andelen något för kvinnor medan den ökade något för män. För 2017 bedöms att andelen blir oförändrad för kvinnor men minskar för män. Denna bedömning baseras på utvecklingen under det första kvartalet

2017. För 2018 antas att andelen är oförändrad för kvinnor men ökar något för män. För åren därefter antas att andelen är oförändrad. Dessa antaganden har stor inverkan på prognosen över det totala antalet med tidigt uttag men är ganska osäkra. Följande diagram visar utvecklingen för andelen 61-åringar med inkomstpension.

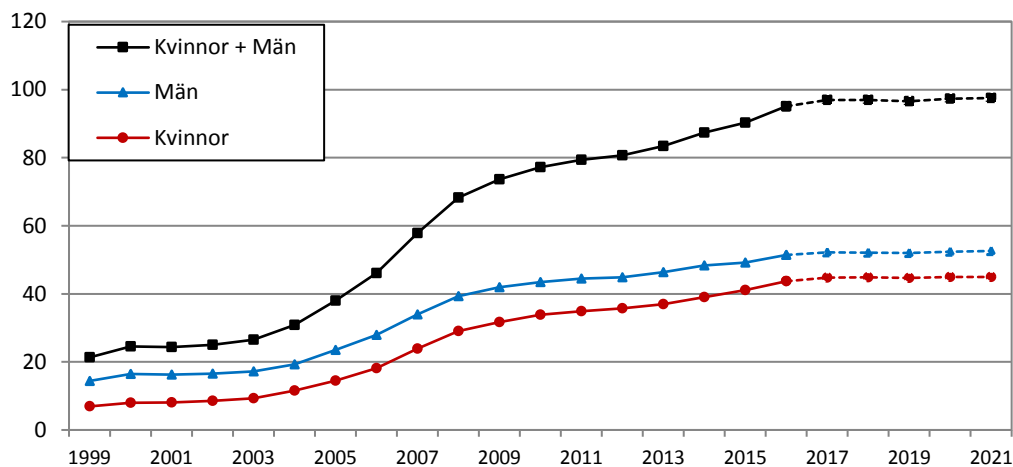
Andel 61-åringar med inkomstpension, procent (bas: antal 61-åringar i befolkningen)

Det kan finnas flera skäl till att en person väljer att ta ut sin ålderspension före 65 års ålder. I vårt budgetunderlag redovisade vi ett antal sådana skäl. Eftersom det finns många olika orsaker att ta ut sin ålderspension tidigt är det svårt att bedöma utvecklingen på längre sikt. Pensioneringsbeteendet kan till exempel påverkas av konjunkturförändringar, eventuell balansering av inkomstpensionerna och regeländringar inom till exempel skattelagstiftningen, sjukförsäkringen och arbetslöshetsförsäkringen. En konjunkturedgång kan påverka pensioneringsbeteendet på olika sätt. Fler arbetslösa kan medföra att fler väljer tidigt uttag av ålderspension. Å andra sidan kan den ökade osäkerheten medföra att färre väljer att sluta förvärvsarbeta ”i förtid” och att färre väljer att ta ut sin ålderspension för att placera pensionsbeloppet i kapitalförsäkringar eller på annat sätt.

Det diagram som följer visar antal inkomstpensioner (före 2004 tilläggspensioner) i åldern 61 – 64 år sedan 1999 samt en prognos till 2021.

Antal personer i december med inkomstpension (före 2004 tilläggs-pension) i åldern 61 – 64 år, 1 000-tal

Antalet personer som valt att senarelägga pensionsuttaget till efter 65 år ökade kraftigt under större delen av 00-talet men ökade sedan i långsammare takt under några år. Under åren 2012 – 2015 ökade antalet lite kraftigare igen. Den andel som har inkomstpension vid 65 års ålder har minskat varje år efter 2011 men var i stort sett oförändrad 2016. Vid prognosen antas att denna andel kommer att minska något kraftigare igen efter 2016.

Det är färre personer som tar sent uttag än tidigt uttag av ålderspension. De flesta som väljer sent uttag skjuter bara upp pensionsuttaget något eller några år medan antalet nybeviljade ålderspensioner med tidigt uttag är relativt jämnt fördelat mellan 61 och 64 år. Därför har tidigt uttag större effekt på utgifterna än sent uttag.

Medelbeloppen för inkomstpension och premiepension beräknas öka kraftigt, vilket bland annat beror på tjugondelsinfasningen av dessa förmåner. Medelbeloppet för inkomstpension påverkas också av indexering. Medelbeloppet för premiepension ökar beroende på att nya ålderspensionärer har kunnat arbeta in premiepensionsrätt under fler år än tidigare födelseårgångar. Medelbeloppet för premiepension påverkas även av börsutvecklingen med mera. Medelbeloppet för inkomstpension beräknas öka med mellan 5 och 8 procent per år 2017 – 2021. Medelbeloppet för premiepension, exklusive premiepension till efterlevande, ökar med mellan 10 och 14 procent per år enligt beräkningen.

Medelbeloppet för tilläggs-pension beräknas minska eftersom denna förmån är under avveckling.

År 2017 beräknas 57,0 procent av utbetalningarna utgöras av tilläggs-pension, 40,0 procent av inkomstpension och 3,0 procent av premiepension. År 2021 beräknas tilläggs-pensionens andel ha minskat till 42,6 procent. Inkomstpension beräknas då utgöra 52,5 procent av utbetalningarna och premiepension 4,9 procent. Tilläggs-pension står för merparten av utgifterna för inkomstgrundad ålderspension till och med 2018. Detta beror på att personer födda 1937 eller tidigare bara har rätt till denna förmån och att de som är födda något av åren 1938 – 1953 också har rätt till tilläggs-pension, dock i minskande omfattning.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i februari 2017.

Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2017	2018	2019	2020	2021
Föregående prognosbelopp	308 967 000	323 806 000	335 758 000	348 172 000	361 351 000
Varav utgifter under utgiftstaket	299 860 000	313 084 000	323 304 000	333 655 000	344 371 000
Ändrade makroekonomiska antaganden	0	-1 361 000	-804 000	-589 000	-787 000
Volym- och strukturförändringar	-584 000	-674 000	-1 137 000	-1 511 000	-1 715 000
Ny regel	-	-	-	-	-
Förändring av överföringar till EG	-2 000	0	-1 000	0	0
Förändring av administrationskostnader	-5 000	-20 000	-30 000	-12 000	-4 000
Ny prognos utgifter under utgiftstaket	299 269 000	311 029 000	321 332 000	331 543 000	341 865 000
Förändrad prognos för premiepensioner	-25 000	+295 000	+320 000	+333 000	+324 000
Ny prognos	308 351 000	322 046 000	334 106 000	346 393 000	359 169 000
Differens i 1000-tal kronor	-616 000	-1 760 000	-1 652 000	-1 779 000	-2 182 000
Differens i procent	-0,2	-0,5	-0,5	-0,5	-0,6

Ändrade makroekonomiska antaganden

Inkomstpension och tilläggspension påverkas främst av inkomstindex. Om balanseringen är aktiverad påverkas dessa pensioner av balansindex i stället för inkomstindex. Enligt prognosen följer pensionerna balansindex till och med 2017. Från och med 2018 följer pensionerna inkomstindex. Tilläggspension påverkas även av prisbasbeloppet till och med 2018 (gäller för dem under 65 år).

Jämfört med föregående anslagsuppföljning är prognosen för inkomstindex sänkt för åren 2018 – 2021. Prognosen för prisbasbeloppet är höjt för 2018 men sänkt för 2021.

Volym- och strukturförändringar

Utgifterna för inkomstpension och tilläggspension har under de senaste månaderna varit lägre än enligt bilaga 3 i budgetunderlaget. Prognosen för antalet inkomstpensioner och tilläggspensioner har därför sänkts i flera åldrar, det gäller bland annat antalet med tidigt uttag. Även medelbeloppet har justerats för en del åldrar, framför allt för dem med tidigt uttag.

Förändring för överföringar till EG

Prognosen för överföringar till EG:s tjänstepensionssystem har sänkts något för 2017 men är därefter i stort sett oförändrad.

Förändring för administrationskostnader

Prognosen för AP-fondernas kostnadsersättningar till några myndigheter och för AP-fondernas interna administrationskostnader har sänkts något.

Förändrad prognos för premiepensioner

Prognosen för antalet premiepensioner har sänkts något. Prognosen för medelbeloppet för premiepension har däremot höjts vilket främst beror på utvecklingen på finansmarknaderna under de senaste månaderna.